

Тероризм: сучасні суспільно-правові аспекти

Долянська І. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державно-правових дисциплін,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: DolianovskaIM@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-2446-6131*

Щербина А. Ю.

*здобувач вищої освіти рівня «Бакалавр»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ShcherbynaAY@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3241-8068*

Реалії сьогодення допомагають осмислити важливість небезпеки тероризму. Міжнародні організації намагаються запобігати тероризму, але по мірі розвитку людства, розвиваються і способи його знищення.

Дослідження стосується основних правових аспектів, котрі допомагають у боротьбі з тероризмом, а також суспільної сутності небезпеки самого тероризму.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що держави мають постійно вдосконалювати заходи попередження та боротьби з тероризмом, оскільки шкода об'єктам інфраструктури, промисловим об'єктам, органам влади та населенню є майже непоправною. Організаційно-правові заходи, що реалізуються у цьому відношенні країнами, зумовлені широкомасштабною боротьбою з тероризмом в цілому, але історично-суспільною зумовленістю попередження тероризму є наслідки терактів, що вражають соціум.

Від початку ХХ століття суспільство відчуло на собі велику кількість такого роду конфліктів, що й стало вагомим внеском у його розвиток в цілому. Після великої кількості збройних терактів, що завжди закінчуються незліченними жертвами, людство прагне як можна якісніше захиститися та попередити їх. Гарним прикладом є наша Україна, котра бореться з цілою державою терористом, яка спонсорує геноцид нашого народу.

Саме тому, питання проблеми світового тероризму зумовлює різні правові способи боротьби з ним. Після інциденту 11 вересня 2001 року увага до тероризму посилилася ще більше. Тоді НАТО почало низку превентивних дій, що допомагали боротися з тероризмом. З того часу світова громадськість здійснює спроби утворити новий міжнародний правопорядок. У 1999 р. була прийнята Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму.[1] Згідно зі ст. 8 Конвенції «кожна держава застосовує для цілей можливої конфіскації відповідно до принципів внутрішнього права заходи для того, щоб визначити, виявити, заблокувати або арештувати будь-які кошти, що використовуються або виділені з метою вчинення злочинів, які входять у сферу дії Конвенції, а також кошти, отримані в результаті таких злочинів [2].

У жовтні 2001 року Палата представників Конгресу США ухвалила законопроект про боротьбу з тероризмом. Одне з ключових його положень передбачає спрощення процедури одержання правоохоронними органами санкцій суду на прослуховування розмов можливих екстремістів, а також проведення обшуку в їхніх помешканнях [3].

Події, що трапилися у нашій країні, ілюструють, що посилення боротьби з тероризмом зумовлює не тільки захистом населення на правовому рівні, а також підтримку тих, хто

активно бореться з тероризмом. Такий приклад існує, оскільки Парламентська асамблея ООН підтримала пропозицію про створення міжнародного трибуналу для покарання російських злочинців та визнала Росію державою-терористом. Резолюція містить низку важливих для України рішень: збільшення постачання озброєння для України; розробка конкретних кроків стосовно вступу України до НАТО; створення механізму стягнення репарацій з РФ за завдані Україні збитки.

У резолюції закріплений принцип про те, що НАТО буде підтримувати Україну стільки, скільки буде потрібно [4].

Існують інші, не менш серйозні загрози тероризму. Досить часто завдяким неадекватним заходам боротьби з тероризмом може бути завдана не менша шкода, ніж самими терактами. Гарним прикладом є результати 15 років «боротьби з терористами» на Північному Кавказі, наслідком якої стали дестабілізація ситуації в регіоні та розширення географії терактів.

12 грудня 2016 року на засіданні Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй було прийнято резолюцію № 2322 (одним з авторів є Україна), яка закликає держави до укріплення та розширення міждержавної взаємодії та взаємодопомоги у сфері боротьби з тероризмом, обміну інформацією щодо терористичних організацій та бойовиків-терористів, включаючи їх біометричні та біографічні дані. У документі також зазначається важливість співробітництва між судовими та правоохоронними органами щодо розслідування злочинів, пов'язаних з тероризмом [5].

До речі, однією з проблем «війни з тероризмом» стала власне назва. Назвавши операцію «війною», американці фактично визнали Аль-Каїду воюючою стороною. Тим самим, терористи повинні вважатися солдатами, які підпадають під захист відповідних міжнародних конвенцій. Наприклад, захоплений в полон боєць вже не злочинець, а військовополонений [6].

Дослідження показало, що світ активно бореться з тероризмом, але ще не має достатньо досвіду, щоб викоринити цю небезпеку. Активну політику проти тероризму розгорнула Організація Об'єднаних Націй, котра широко допомагає країнам, котрі розгорнули антитерористичні процеси у своїх країнах.

І ось тут логічним завершенням також можна згадати про заходи боротьби з тероризмом в Україні: серед основних слід зазначити, звичайно Конституція України, Кримінальний кодекс, та низка законів «Про боротьбу з тероризмом», «Про основи національної безпеки України» [7], «Про Положення про Антитерористичний центр» [8].

Список використаних джерел

1. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text (дата звернення 24.11.2022).
2. Запобігання тероризму URL <https://nuft.edu.ua/studentu/gid-studenta/zapobigannya-terorizmu> (дата звернення 24.11.2022 р).
3. Сучасний тероризм-українські реалії Окремі політико)правові зауваження, Сергій Телешун URL https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/teleshun_suchasnyi.pdf (дата звернення 24.11.2022).
4. ПА НАТО визнала Росію державою-терористом URL https://varta1.com.ua/news/pa-nato-viznala-rosiyu-derzhavoyu-teroristom_356901.html дата звернення 24.11.2022 р.
5. S/RES/2322 (2016) 12 December 2016 Threats to international peace and security caused by terrorist acts URL: <https://www.un.org/securitycouncil/content/resolutions-adopted-security-council-2016> (дата звернення 24.11.2022 р.)
6. Мельник Олексій. Чим небезпечний тероризм в Україні? URL: <https://tema.in.ua/article/8226.html>

(дата звернення 24.11.2022 р.)

7. Закон України «Про основи національної безпеки України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text> (дата звернення 24.11.2022 р.)

8. Закон України «Про Положення про Антитерористичний центр» URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379/99#Text> (дата звернення 24.11.2022 р.)